

Я. І. Кашуба

Обенижі

ОБЕНИЖІ – село Ковельського (до липня 2020 – Турійського) району Волинської області. У грудні 2019 у складі Соловичів. сільс. ради зараховано до Турій. селищ. громади. О. знаходяться на правобережжі р. Турія (притока Прип'яті, бас. Дніпра), за 85 км від обл. центру, 33 км від м. Володимир-Волинський, 30 км від райцентру та 10 км від смт Турія. Пл. 2,56 км². За переписом насел. 2001, проживали 620 осіб; станом на 1 січня 2020 – 692 особи; переважно українці. За нар. переказами, назва села походить від словосполучень «оба ножі» (нібито тут у бійці загинули 2 брати) або «об'їзд нижче» (у цій місцевості можна було проїхати під час ремонт. робіт на шляху з Ковеля до Володимира-Волинського). У минулому ці землі входили до складу Київ. Русі, Волин., а потім – Галицько-Волин. князівств. Від 1340-х рр. – під владою Великого князівства Литовського, за Люблін. унією 1569 відійшли до Польщі. О. вперше згадуються в писем. джерелах 1502. У цей період селом володів волин. землевласник Ф. Ялкович, пізніше – князі Сангушки. Жит. брали участь у Визв. війні під проводом Б. Хмельницького. За Андрусів. перемир'ям 1667 та за умовами «Вічного миру» 1686 О. залишилися у складі Польщі; після її 3-го поділу 1795 відійшли до Рос. імперії. 1795–1920 – село Ковел. пов. Волин. губ. Тривалий час О. належали до Турій. волості. Від кін. 18 ст. – у власності графів Мйончинських, від 1870 – графів Ожешків. 1885 було 46 дворів, проживали 322 особи; 1898 – відповідно 72 і 457. Наприкінці 19 ст. працювали 3 вітряні млини. 1905 прокладено залізницю (нині діє зупин. пункт). Під час 1-ї світової війни відбувалися бої між австро-угор. і рос. військами. За Ризьким мирним договором 1921 О. відійшли до Польщі. 1921–39 – село ґміни Тужиск Ковел. пов. Волин. воєводства. 1924 організовано осередок «Просвіти». У вересні 1939 встановлено рад. владу. Відтоді – у складі Волин. обл.; 1940–62, 1965–2020 – Турій., 1962–65 та від 2020 – Ковел. р-нів. Багато жит. зазнали сталін. репресій. Від кін. червня 1941 до липня 1944 – під нім. окупацією. На фронтах 2-ї світової війни у складі рад. армії воювали 117 воїнів-земляків, з них 78 загинули (встановлено пам'ятник). До серед. 1950-х рр. вели збройну боротьбу загони ОУН–УПА (є 2 брат. могили). Через кілька десятиліть освячено пам'ятник «Борцям за волю України». Деякий час у рад. період була окрема Обенижів. сільс. рада, до якої станом на 1947, окрім с. О., входили хутори Лучиці, О., Почекайка та Рудне. За Всесоюз. переписом насел. 1989, мешкали 767 осіб. Нині функціонують заг.-осв. школа, дитсадок; Будинок культури, б-ка. Від 1992 pobl. пн.-сх. околиць охороняють заг.-зоол. заказник місц. значення Соловичівський

(1326 га). Пам'ятка архітектури нац. значення – кам'яна Хресто-Воздвижен. церква з дзвіницею (зведено 1821 на кошти графа Мйончинського). Храм має вигляд видовженого хреста та зорієнтований вівтарем на Сх., становить значну мист. й історико-культурну цінність. Квадратна в плані двоярусна дзвіниця з аروح. прорізами розташ. на Пн. Сх. від церкви. В О. народився поет, художник К. Шишко. Вихідцями з села є батьки митрополита Східно-Американського та Нью-Йоркського, першоієрарха РПЦ за кордоном Іларіона (Капрала), який кілька разів тут побував.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: (краєзн. слов. – від найдавніших часів до 1914 р.). Вінніпег, 1986. Т. 2;
2. Ярмолук З. Про Турійськ і Турійський район. Лц., 2000;
3. Його ж. Історія села Обенижі. Лц., 2004;
4. Студії і матеріали з історії Волині. Лц., 2012.

Бібліографічний опис:

Обенижі / Я. І. Кашуба // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-75100>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).